

Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om utbildningar inom yrkeshögskolan med inriktning ambulanssjukvårdare;

MYHFS 2025:1

Utkom från trycket
den 31 januari 2025

beslutade den 21 januari 2025.

Myndigheten för yrkeshögskolan föreskriver följande med stöd av 2 kap. 7–9 §§ och 3 kap. 3 a § förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan om utbildningsplan, kursplaner och krav på särskilda förkunskaper för utbildningar med inriktning ambulanssjukvårdare.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas av den som enligt 1 kap. 1 § förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan ansöker om att anordna en utbildning med inriktning ambulanssjukvårdare och enligt 2 kap. 3 § förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan anordnar yrkeshögskoleutbildning med inriktning ambulanssjukvårdare.

2 § Utöver de uttryck och benämningar som används i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan gäller för dessa föreskrifter följande definition. Med ambulanssjukvårdare avses i dessa föreskrifter den som arbetar i eller i anslutning till ambulans och utför hälso- och sjukvård motsvarande en undersköterskas arbetsområde.

Utbildningens omfattning

3 § Utbildningarna ska omfatta 200 yrkeshögskolepoäng och får avslutas med en yrkeshögskoleexamen.

Utbildningens innehåll

4 § Utbildningarna ska ge de kunskaper, färdigheter och kompetenser som redovisas i bilaga 1.

5 § Kursernas benämning, antal yrkeshögskolepoäng, innehåll och mål ska följa det som redovisas i bilaga 2.

Särskilda förkunskapskrav

6 § Utöver de behörighetskrav som ställs i 3 kap. 1 och 2 §§ förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan ska följande krav ställas:

1. godkända betyg i följande kurser från gymnasieutbildning eller kommunal vuxenutbildning; anatomi och fysiologi 1, anatomi och fysiologi 2, funktionsförmåga och funktionsnedsättning 1, funktionsförmåga och funktionsnedsättning 2, gerontologi och geriatrik, hälso- och sjukvård 1, hälso- och sjukvård 2, omvårdnad 1, omvårdnad 2, psykiatri 1, psykiatri 2, psykologi 1, samhällskunskap 1a1, social omsorg 1, social omsorg 2, svenska 1 eller svenska som andraspråk 1 samt gymnasiearbete med inriktning mot vård och omsorg om 100 gymnasiepoäng,

2. yrkeserfarenhet som sammanlagt motsvarar ett års yrkeserfarenhet på heltid från arbete som undersköterska inom akutsjukvård eller sluten vård, och

3. körkort med lägst behörigheten B.

Kraven i första stycket 1 kan även uppfyllas genom motsvarande kunskaper.

Ytterligare särskilda förkunskapskrav än de som ställs i första stycket får inte ställas.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 2025 och tillämpas första gången på ansökningar om att ingå i yrkeshögskolan som ges in till myndigheten under 2025.

MAGNUS WALLERÅ

Anna-Karin Juhlén

Kunskaper, färdigheter och kompetenser

För yrkeshögskoleexamen med inriktning ambulanssjukvårdare ska den studerande uppnå sådana kunskaper, färdigheter och kompetenser som anges nedan.

Kunskaper

Den studerande ska ha:

- kunskaper om för yrkesrollen relevanta författningar och andra styrdokument,
- kunskaper om ergonomi och arbetssätt för att förebygga skada och ohälsa,
- specialiserade kunskaper om iordningställande och framförande av ambulansfordon,
- kunskaper om navigering och radiokommunikation i ambulans,
- specialiserade kunskaper om ambulansens medicintekniska utrustning,
- kunskaper om läkemedelshantering inom ambulansverksamhet,
- kunskaper om prehospital sjukvård, och
- kunskaper om arbetsprocesser inom ambulanssjukvården och angränsande arbetsområden.

Färdigheter

Den studerande ska ha färdigheter i att:

- hantera och underhålla ambulansteknisk utrustning och sambandskommunikativ utrustning,
- hålla ambulansen trafiksäker och driftmässig,
- arbeta säkert vid kriser, katastrofer och händelser med farliga ämnen både självständigt och i samarbete med andra aktörer och organisationer,
- planera, utföra samt identifiera resurser för att utföra specialiserade arbetsuppgifter i yrkesrollen som ambulanssjukvårdare inom patientövervakning med medicinteknisk utrustning, journalföring samt uppgifter inom katastrofmedicin,
- samarbeta med ambulanssjuksköterskan och andra yrkesroller i teamet, och
- kunna kommunicera åtaganden och lösningar inom yrket på såväl svenska som minst ett främmande språk.

Kompetenser

Den studerande ska ha kompetenser för att:

- självständigt kunna agera i prehospitala akutmedicinska situationer med utgångspunkt i vetenskap och beprövad erfarenhet,
- färdigställa och framföra ambulansfordonet,
- självständigt och i samråd med kollegor agera professionellt och ta snabba beslut i stressande, hotfulla och oförutsägbara situationer och miljöer,
- bemöta och stötta patienter och anhöriga, och

MYHFS 2025:1

- självständigt delta i och driva utvecklingsarbete inom arbetsområdet på ett sådant sätt att det leder till vidare lärande och professionell utveckling i yrkesrollen som ambulanssjukvårdare.

Kursernas benämning, antal yrkeshögskolepoäng, innehåll och mål

Akut omhändertagande

35 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen behandlar medicinskt omhändertagande samt vård och omsorg vid akuta skador och sjukdomar inom akutsjukvård och hur arbetsuppgifterna är fördelade mellan de olika yrkesrollerna. Vidare ger kursen den studerande insyn i tillvägagångssättet för behandling vid akut sjukdom hos både barn och vuxna efter en första bedömning av patientens tillstånd. Kursen tar också upp fackterminologi på minst ett främmande språk inom området och den studerande ges tillfälle att träna på att kommunicera på språket i en akutvårdssituation.

Kursens mål

Målet med kursen är att den studerande ska kunna:

- beskriva akutsjukvårdens organisation och de olika yrkeskategoriernas roller,
- redogöra för orsak, symtom, arbetsdiagnos och behandling vid akuta medicinska, kirurgiska och psykiska tillstånd, sjukdomar och skador inom akutsjukvården hos barn och vuxna,
- beskriva omhändertagandet av sjukdomar och skador hos barn och vuxna, som uppstått utanför vårdinrättning, vid ankomst till akutmottagning,
- redogöra för läkemedel som används inom ambulansverksamhet och beräkning av dessa,
- använda minst ett främmande språk i kommunikation med patient eller annan vårdpersonal vid ett akut omhändertagande,
- bedöma dehydrering och patientens behov av smärtlindring, och
- värdera förändringar i patientens vitala status.

Arbetsmiljö och ergonomi

15 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen behandlar arbetsmiljön inom ambulansverksamheten och syftar till att minska risken för arbetsskador, både för ambulanssjukvårdaren och för andra yrkesroller som den samarbetar med. Kursen tar upp ergonomi som är specifik för arbete ute i fält, vilka lagar som reglerar arbetsmiljön och vad den studerande själv kan göra för att förebygga till exempel skador hos sig själv och andra. Kursen ger även den studerande tillfälle att öva på tänkbara situationer som den kan ställas inför.

Kursens mål

Målet med kursen är att den studerande ska kunna:

- ange de författningar som reglerar arbetsmiljön i ambulansverksamheten,
- beskriva och tillämpa ergonomiska principer och tekniker som underlättar arbetsmiljön i ambulansverksamheten och förebygger skador hos personalen,
- använda ergonomiska hjälpmedel,
- förutse och lösa situationer som kan innebära skada eller fara för sig själv eller kollegor,
- beakta patientkomfort och patientsäkerhet i samband med förflyttning och transport i ambulans, och
- göra en bedömning av platsen där patienten befinner sig samt komma med förslag på hur patienten omhändertas och förflyttas på ett för personalen säkert sätt.

Examensarbete

20 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Fördjupning av innehållet i ett arbetsområde inom ambulanssjukvård med anknytning till någon, eller några av de teoretiska kurserna i utbildningen tillsammans med erfarenheter från LIA:n inom motsvarande område.

Kursens mål

Målet med kursen är att den studerande ska kunna:

- tillämpa ett källkritiskt förhållningssätt, och
- självständigt analysera kunskaper och färdigheter så att det leder till vidare lärande och professionell utveckling inom området.

Fordonskunskap och körteknik

30 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen ska introducera den studerande i att använda personbilsregistrerad ambulans och dess utrustning som ett arbetsverktyg. Kursen innehåller praktik i form av övningskörning och halkkörning i både reell miljö och, om möjligt, även i simulator. Den studerande ska ges tillfälle att lära sig hantera all den utrustning som finns i ambulansfordonet.

Kursens mål

Målet med kursen är att den studerande ska kunna:

- ange och tillämpa de lagar och förordningar som reglerar vägbunden trafik med tonvikt på ambulansfordon och utryckningskörning samt transport av farligt gods,
- tillämpa rationell körning,

- använda ambulansteknisk utrustning,
- beskriva och använda utrustning för radiokommunikation,
- beskriva och använda Sveriges nationella kommunikationssystem,
- framföra ambulansfordonet på ett patientfokuserat och trafiksäkert sätt med hänsyn till miljön,
- utföra kontroll av ambulansfordonet,
- tillämpa navigering efter både analoga kartor och med hjälp av teknisk utrustning, och
- manövrera ambulansfordonet i trånga utrymmen både framåt och bakåt.

Lärande i arbete 1

20 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen ger en introduktion till arbetet som ambulanssjukvårdare och arbetsuppgifterna i ambulansteamet och är förlagd till ambulansenhet. Den studerande får möjlighet att omsätta kunskaperna från utbildningens teoretiska kurser till praktik. Under kursen ska den studerande lära känna den prehospitala arbetsmiljön och få erfarenheter av dagliga rutiner på stationen. Den studerande får möta patienter, anhöriga och samverkanspartners och ska också tränas i hantering av medicinteknisk utrustning. Vidare får den studerande se hur ambulansfordonet framförs under yrkesmässiga förhållanden. I kursen ingår också studiebesök hos samverkanspartners till ambulansverksamheten.

Kursens mål

Målet med kursen är att den studerande ska kunna:

- utveckla förmågan att samarbeta med och assistera ambulanssjuksköterskan i teamet utifrån rollen som ambulanssjukvårdare,
- kunna inhämta patientens vitalparametrar och identifiera förändringar i patientens vitala status samt kommunicera detta,
- tillämpa arbetsmetoder för god hygien och för att undvika smittspridning,
- utveckla förmågan i bemötande av patienter, anhöriga och samarbetspartners, och
- iordningställa medicinteknisk utrustning.

Lärande i arbete 2

40 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen ger den studerande tillfälle att med större självständighet och under handledning föreslå lösningar i och hantera skarpa situationer. Den studerande ska tränas i rutinartade moment som förekommer inom yrkesområdet samt ges verktyg för att hantera oförutsägbara situationer genom att lära sig en vägledande systematik. Kursen är helt förlagd till en ambulansenhet ute i verksamheten och ska ge den studerande ytterligare erfarenhet av att arbeta i team.

Kursens mål

Målet med kursen är att den studerande ska kunna:

- bemöta människor i krissituationer,
- använda system för kommunikation och samband med tonvikt på Sveriges nationella kommunikationssystem,
- använda och iordningställa medicinteknisk utrustning,
- säkra ambulansens skick och framförande,
- bemöta, undersöka och vårda patienter och anhöriga i olika miljöer,
- initiera, planera och utföra ergonomiska förflyttningar och lyft,
- föreslå vård och omsorg samt medicinskt omhändertagande vid akuta skador och sjukdomar på vuxna och barn, och
- tillämpa avvikelshantering och journalföring inom ambulansverksamhet.

Prehospital akutsjukvård

40 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen omfattar prehospital akutsjukvård för ambulanssjukvårdare men berör även organisationen kring den och närliggande arbetsområden för att skapa en förståelse för hur man når samverkan och kvalitet inom arbetsområdet. Helt teoretiska avsnitt varvas med praktiska övningar. Den studerande tränas i att agera i komplexa situationer som kan ha inslag av etiska dilemman samt att arbeta i team genom simulerade arbetssituationer.

Kursens mål

Målet med kursen är att den studerande ska kunna:

- beskriva organisationer och myndigheter som hanterar kriser, olyckor och katastrofer, deras insatser samt hur de samverkar, räddningstjänstens och den prehospitala vårdens organisation och verksamhetsområden samt de regelverk som styr verksamheten,
- tillämpa prehospital akutsjukvård genom vård och omsorg samt medicinskt omhändertagande vid akuta skador och sjukdomar hos vuxna och barn,
- tillämpa prehospital sjukvårdsledning (PS),
- beskriva katastrofmedicinska principer som gäller vid bedömning, behandling och vårdande av patienter vid masskadehändelser samt ambulanssjukvårdarens roll i sådana situationer,
- beskriva agerande vid kriser, katastrofer och händelser med farligt gods för att säkerställa den egna och andras säkerhet,
- förklara hur avvikelshantering och journalföring ska utföras inom ambulansverksamhet,
- förklara betydelsen av fungerande kommunikation och samarbeta med ambulanssjuksköterska,
- resonera kring etiska frågeställningar i samband med akuta skador och sjukdomar, däribland prioritering av skadade, och
- redogöra för psykiska reaktioner hos insatspersonal, patienter och anhöriga och hur dessa kan förebyggas och omhändertas.